

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XXXV. Subticitia veri, aut expressio falsi, dispensationem reddit
subreptitiam, vel de subreptione suspectam, quotiescumque casus
propositus cum subticitia comprehendi casum, prout reverà se ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

vel abstinentiæ Quadragesimalis : cùm quilibet dies Quadragesimæ novam habeat jejunandi obligationem ; totque proinde dispensationibus indigeat , quot sunt Quadragesimæ dies) nisi secundum leges fidelis & prudentis dispensationis , secundum quas quælibet dispensatio rationabilem causam habere debet ; ac per consequens dispensatio nova , causam novam , vel veterem perseverantem . Sic enim mentem prudentis dispensatoris interpretatur Ecclesiæ praxis , & Christiana simplicitas , licet aliter interpretetur Philosophica subtilitas . Videri potest Sylvius supra q. 97. sub finem .

291 Si quæras rationem , cur , cessante causâ , iste potius teneatur jejunare , quàm in casu antedicto sublato per dispensationem impedimenti matrimonii , cessante dispensationis causâ , teneatur à matrimonio abstinere ?

Respondeo rationem esse , partim quia ad jejunandum manet obligatus jure naturali , quo tenetur se conformare suo toti ; partim quia , pro singulis Quadragesimæ diebus , indiget dispensatione virtualiter nova . Non sic in casu sublato legalis impedimenti , utpote quod semel sublato non reviviscit , nisi per novam causam positivam superinducatur . Neque jure naturali inducitur , sed positivo .

CAPUT XXXV.

Subticitia veri, aut expressio falsi, dispensationem reddit subreptivam, vel de subreptione suspectam, quovis casu propositus cum subticitia veri, aut falsi expressione, prudentium judicio non comprehendit casum, prout revera se habet, tamen Pontifex, casus (ut se habet) veritate expressâ, falsitateque omisâ, equidem dispensasset.

292 **R**atio est, quia ad validam dispensationem requiritur voluntas , & consensus dispensantis ; nec sufficit voluntas , quæ fuisset , si casus secundum rei veritatem fuisset ipsi propositus ; sed necessaria est voluntas hic & nunc à parte rei existens . In facti verò contingentiâ , prout in assertione proponitur , non existit hic & nunc in dispensante voluntas dispensandi in casu , prout se habet secundum rei veritatem , sed in casu moraliter ab eo diverso , nec eum comprehendente : cùm in dispensante non existat hic & nunc nisi voluntas dispensandi in casu hic & nunc proposito ; nec hic & nunc propositus sit casus , ut revera se habens , sed moraliter diversus , eumque non comprehendens .

293 Quod si veri expressio , vel falsi omisio , dispensationem aliquando invalidam , vel de invaliditate suspectam reddit , tamen dispensans , sic animo dispositus sit , ut si verum fuisset expressum , vel falsum omisum , equidem dispensasset ; à fortiori eam invalidat , vel de invaliditate suspectam reddit , dum præsumi-

tur non concessurus dispensationem , si casus , ut est à parte rei , sine subticitia veri , vel expressione falsi , propositus fuisset . Dispensationem verò non concessurus præsumitur , in sequentibus casibus .

Primò , dum supprimitur verum , quod ad 294 obtinendam dispensationem de jure vel stylo Curie debet exprimi . Quia Papa juri bus se conformare præsumitur , & stylus Romanæ Curie censetur stylus ipsius , & secundum communem sententiam habetur pro lege cap. ex litteris de rescript. & cap. quàm gravi de crimine falsi . Enimverò stylus Romanæ Curie , consuetudo est Romanæ Curie , in gravissimis dispensationum causis , non nisi post accuratissimum examen , discussionemque causarum (ex quibus concedenda sit , vel non sit dispensatio) in variis Congregationibus desuper habitis , probante , vel etiam jubente Pontifice , fuisse præscripta .

Secundò , dum exprimitur falsum , quo de 295 detecto , secundum jura , vel Curie stylum , dispensatio non conceditur . Ob eandem rationem ; & quia in litteris dispensationis semper additur expressa hæc conditio : *si preces veritate nitantur* .

Tertiò , dum supprimitur verum , vel ex 296 primitur falsum , quo non suppresso , vel non expresso , secundum jura , vel stylum Curie , vel etiam stylum , seu solitum agendi modum istius determinati Pontificis , dispensatio frequentius negatur , & non nisi rarius , & difficilius conceditur . Quia Pontifex in casu (de quo agitur) præsumitur facturus , quod in simili casu frequentius fieri solet ; non autem quod rarius & difficilius fieri contingit . Sed & Fagnanus ad cap. quoniam de constitut. n. 14. cum aliis Canonistis probat ex cap. super litteris de rescript. aliique Canonibus , & variis Rotæ Decisionibus , omne tacitum , quo expresso Princeps non tam facile dedisset litteras , reddere rescriptum gratiæ & dispensationis subreptivum , & ipso jure nullum . Ad citatum verò caput *super litteris* , postquam n. 62. statuisset hanc regulam : *Expressio falsitatis, vel suppressio veritatis, etiam per simplicitatem, vel ignorantiam, vitiat rescriptum in totum, si sit substantia rescripti inductiva, seu fundamentum & causa motiva totius concessionis, id est, si Princeps tacitâ falsitate, vel expressâ veritate, nullo modo dedisset litteras.* n. 67. regulam illam ampliâns , dicit habere locum , non solum quando subreptio fuit causa inductiva , seu motiva , & finalis ipsius concessionis ; sed etiam quando fuit causa impulsiva , ita ut eâ deficiente , Princeps dispensaturus fuisset , sed difficilius . Quia , eo non obstante , subreptio (secundum jura & Doctores , quos ibi magno numero citat) vitiat in gratiosis , adeoque vitiat dispensationem . Nisi subreptio proveniat ex ignorantia justa & probabili . Qualis cùm non sit , dum tacetur id quod ex jure vel stylo debet exprimi ; dicit 2.º . tum vitare dispensa-

tionem, etiam dum Pontifex, eo non tacito, eam adhuc concessisset, tamen si difficilius. cap. si motu proprio de præbendis lib. 6. Dum verò per simplicitatem, vel ignorantiam tacetur id quod de jure vel stylo non debet exprimi, tacetur ex ignorantia iusta; ideòque subreptio ex ea proveniens non vitiat dispensationem, licet eo expresso Pontifex difficilius dispensasset. Ita ille n. 69. cum Glossa, Calderino, Felino, & Canonistis passim, quibus in hac materia dispensationum, juris humani, magis quam Theologis credendum: cum materia ista magis ad ipsos spectet; utpote pendens ex sacrorum Canonum peritia.

297 Cum iidem etiam n. 10. & seqq. ibidem generatim ait, subreptionem dolosam, seu procedentem ex fraude, vel malitia, non ex simplicitate, vel ignorantia, in totum vitare rescriptum, si subreptio sit circa ea quæ tangunt substantiam vel formam rescripti, etiamsi subreptio non fuerit causa inductiva, seu motiva totius rescripti, sed partis dumtaxat; imò etiamsi Pontifex rescriptum, seu dispensationem aliàs concessisset, inquit n. 17. & 33.

Subreptio verò non dolosa non vitiat rescriptum in totum, sed eam tantum partem, cujus fuit causa (vel inductiva, vel impulsiva, juxta supra dicta) ibidem n. 24.

CAPUT XXXVI.

Casus notabiles ex dictis superiori capite deciduntur.

298 Collige 1°. nullam esse dispensationem, si Oratores dixerint se conjunctos quarto consanguinitatis, vel affinitatis gradu, cum tertio se contingerent, sive dolo id dixerint, sive ex probabili ignorantia facti. Quia ejusmodi ignorantia excusare potest à culpa, sed efficere nequit, ut super tertio gradu dispensatio concessa fuerit, super quo ne quidem petita fuit. Ita Doctores communiter. Et certè stylus Romanæ Curia: vult exprimi proximior consanguinitatis, vel affinitatis gradum, sub pœna nullitatis. Nec mirum, quia quò gradus est proximior stipiti, gratiam reddit majorem, difficilioremque, ad quam proinde causa gravior requiratur.

299 Collige 2°. dispensationem esse nullam, si (dum duo invicem juncti sunt inæqualibus gradibus, ex duplici stipite, v. g. in secundo ex uno, & tertio ex altero stipite) solum expresserint gradum remotiorem. Ita etiam Doctores communiter. Patetque ex eo quòd isti solum petierint, solum proinde obtinuerint dispensationem in uno consanguinitatis impedimento, cum reverà innodati essent duplici impedimento. Quoties verò plura impedimenta, etiam unius generis, concurrunt, debent sigillatim in eadem petitione exprimi, sub pœna nullitatis, ut habet stylus Curia:, docentque Sanchez, Pe-

rez, Bassilius, Pontius, Rota Romana, & Doctores passim contra Henriquez, Rodriguez, Texedam, & quosdam alios. Et ideò Urbanus VIII. in litteris sub forma Brevis anno 1624. datis ad Officialem Voletanum, nullum declaravit matrimonium duorum, ex indulto ejusdem Pontificis contractum, qui in petitione solum expresserant tertium gradum, cum noscent se etiam in secundo gradu junctos. Sic refert Barboza in suis decisionibus l. 1. voto 3.

Dixi, in eadem petitione: dum enim 300 plura impedimenta concurrunt, secundum stylum Curia:, non sufficit exprimere unum in una petitione, alterum in altera, diverso tempore unum sine altero exprimendo. Ita Doctores communiter contra Navarrum, Henriquez, Rodriguez, Vegam, Petrum Ledesmam, & Salas. Quorum sententiam improbabilem cenfet Diana p. 1. tract. 10. resol. 39. & p. 10. tract. 11. resol. 44. in fine. Hoc enim pacto utraque dispensatio sic postulatur, & impetratur, quasi unum dumtaxat impedimentum tempore impetratae dispensationis subesset; cum tamen duo reverà intercederent, quæ si simul exponerentur, nulla fortasse dispensatio concederetur: eò quòd dum simul concurrunt, unum quasi vinculum fortius, & difficilioris solutionis constituent.

Collige 3°. dispensationem adhuc esse nul- 301 lam, si dum duo intercedunt impedimenta diversa, majus exprimitur, tacito minori, super quo facilè dispensatur; tamen si super eo Pontifex dispensasset, si utrumque expressum fuisset. Quia equidem dispensatio super minori concessa non fuit; utpote non postulata.

Collige 4°. cum Pyrrho Corrado (contra 302 Perez & Tamburinum) obesse valori dispensationis, si per errorem scribas te esse consanguineum sponsæ tuæ in secundo gradu, cum sis solum in tertio; vel si per errorem scripseris tertium gradum consanguinitatis, pro tertio gradu affinitatis. Quia cum non postulaveris dispensationem super impedimento quo es innodatus, sed super alio (licet majori) quo non es innodatus, non es dispensatus super impedimento, quo reverà es innodatus. Quamvis enim Pontifex facilè dispensasset in tertio, quàm in secundo, vel facilè in tertio gradu affinitatis, quàm in tertio consanguinitatis, si impedimentum secundum rei veritatem propositum fuisset. Hic & nunc tibi non prodest. Quia equidem non dispensavit, eò quòd ipsi propositum non fuit.

Collige 5°. obesse etiam valori dispen- 303 sationis, si quis, obtentà semel dispensatione super impedimento criminis, in idem reincidat, & dispensationem iteratè petat, non factà mentione prioris dispensationis. Cum enim mentio prioris dispensationis de jure fieri debeat L. 3. Cod. de Episcopali au-